

VERSLAG

Datum vergadering : 20 november 2023
Locatie : Stadhuis, Markt 22 in Wageningen

AANWEZIG

Integrale commissie

Dhr. S. (Sjef) van Elk : voorzitter
Dhr. V. (Victor) de Maret Tak : restauratiearchitect
Mevr. I. (Ingrid) Maaijwee : bouwhistorie
Dhr. R. (Rob) Ilbrink : architect
Mevr. E. (Elma) van Beek : stedenbouwkundige
Dhr. J. (Jeroen) Marseille : landschapsarchitect
Dhr. J. (Johan) Cornelis : secretaris

Mandaatcommissie

Dhr. V. (Victor) de Maret Tak : restauratiearchitect
Mevr. I. (Ingrid) Maaijwee : bouwhistorie
Dhr. M. (Maarten) van den Wijngaart : ambtelijk adviseur monumenten (geen commissielid)
Dhr. J. (Johan) Cornelis : secretaris/architectlid

OVERZICHT VERSLAG

- 1.0 INTEGRALE COMMISSIE
- 2.0 MANDAATCOMMISSIE
- 3.0 DOOR DE SECRETARIS NAMENS DE COMMISSIE BEOORDEELDE PLANNEN
- 4.0 NOTULEN VAN DE VORIGE VERGADERING
- 5.0 ALGEMEEN

1.0 INTEGRALE COMMISSIE

Monumentenplannen

Geen plannen.

Welstandsplannen

Dossiernummer : 2022VP576
Locatie : **Bowlespark 1 / Herenstraat 6a in Wageningen**
Omschrijving : Het uitbreiden van een woongebouw
Bijzonderheden : - Beoordeling nr. : 5

Het plan is voor het laatst op 5 juni 2023 door de commissie beoordeeld. De commissie heeft toen geconcludeerd dat het ontwerp voor de dakopbouw voldoet aan redelijke eisen van welstand maar ook dat de terreininrichting nog een ontwerpslag verdient. Dat laatste geldt met name voor de forse ingreep in de bestaande gemetselde tuinmuur langs de Kasteelsegang.

De eigenaar is aanwezig bij de vergadering en geeft een korte toelichting op het aangepaste plan. Er zijn drie varianten uitgewerkt voor de terreininrichting. Daarbij geeft hij aan dat het aanpassen/verkleinen van de tuinmuur een vergunningvrije (bouw-)activiteit is.

De commissie betreurt het dat de historisch waardevolle tuinmuur fors wordt onderbroken. Er zijn echter formeel geen legitieme redenen om dit tegen te houden. Hiermee rekening houdend, is de commissie van mening dat variant 1 een verbetering is ten opzichte van het vorige plan. Deze variant heeft het minste impact op de kwaliteit van de openbare ruimte. Bij de verdere uitwerking adviseert de commissie om zo min mogelijk verharding toe te passen. Dat kan worden bereikt door de parkeerplaatsen haaks op de tuinmuur te plaatsen en tevens door het toepassen van grind of grasbetontegels, zie het voorbeeld in onderstaande verbeelding. De kopse kanten van de tuinmuur, die ontstaan na het inzagen, dienen uniform te worden afgewerkt (conform de bestaande opening).

Conclusie: De commissie is van mening dat terreininrichting variant 1, met een kleine aanpassing zoals hierboven is omschreven, **voldoet** aan het genoemde in de Welstandsnota. Wij zien de definitieve aanvraag met vertrouwen tegemoet.

Vooroverleg

Dossiernummer : **VOOROVERLEG**
Locatie : **Boslaan in Wageningen**
Omschrijving : Landschappelijk Inrichtingsplan landgoed Oranje Nassau's Oord
Bijzonderheden : - Beoordeling nr. : 6

Monique Mol en Daniel Hofman van de gemeente Wageningen zijn aanwezig bij de vergadering en geeft een korte toelichting. Naar aanleiding van het vorige advies heeft de architect alternatieven onderzocht voor de behandeling van de gevels. Hiervoor zijn "houtschoolschetsen" aangeleverd van 7 varianten.

Hieronder een korte reactie van de commissie op de verschillende varianten:

Vanuit Zinzia's oogpunt is **Variante 1** begrijpelijk maar deze oplossing staat te ver af van de uitgangspunten. Door de gevels wit te schilderen gaat het gebouw juist de concurrentie aan met het monumentale hoofdgebouw. Dat is niet wenselijk.

Bij **Variante 2** en **Variante 3** worden de bestaande gevels gecamoufleerd. De commissie is van mening dat een uitvoering zoals de getoonde houtschoolschetsen teveel om aandacht gaat schreeuwen, terwijl dat juist niet de bedoeling is van camouflage.

Hoewel er nog moeilijk een voorstelling van te maken is, acht de commissie **Variante 4** kansrijk indien er aardse tinten gebruikt worden (zoals de onderste foto's in de presentatie). Een en ander valt en staat met een zorgvuldige uitwerking.

Het ontwerp van **Variant 5** is onnodig druk en vraagt daardoor teveel aandacht. Het gevelsysteem is echter wel denkbaar. Met (minerale-) steenstrips is het mogelijk om het pand een compleet andere uitstraling te geven. Metselwerk architectuur in aardse tinten met subtiele verbijzonderingen kan een verrassend resultaat opleveren. Dit gevelsysteem verdient zeker een nadere studie.

Positief aan **Variant 6** is dat de verschillende tijdslagen zichtbaar blijven en dat de metalen leilinden een filterend effect hebben voor warmte. Toch twijfelt de commissie over deze variant. Het concept is misschien denkbaar maar de getoonde uitvoering niet; witte gevels met een thermisch verzinkt stalen constructie ervoor heeft een te industriële uitstraling en is niet passend op deze plek.

Variant 7 is een variant op Variant 6. De uitvoering is teveel 'versiering' en het geheel geeft een opgesloten gevoel.

Conclusie: De commissie adviseert de architect om verder te gaan met Variant 4 en/of Variant 5. Een en ander valt en staat met een zorgvuldige uitwerking. Geadviseerd wordt om een verder uitgewerkt ontwerp in een vroeg stadium met de commissie te komen bespreken. De commissie ziet het ontwerp graag in beeld gebracht in samenhang met de context.

2.0 MANDAATCOMMISSIE

Monumentenplannen

Dossiernummer : **2023W0829**
Locatie : **Emmapark 7 in Wageningen**
Omschrijving : Het renoveren van de dakkapel
Bijzonderheden : - Beoordeling nr. : 1

Op basis van de aangeleverde tekening concludeert de commissie dat de vervanging met zorg zal worden gedaan. Het hergebruiken van het bestaande timpaan wordt gewaardeerd. Echter wordt de aanbeveling gedaan het raamhout aan de buitenzijde te voorzien van een afschuining van 45 graden om de bij de bouwtijd behorende stopverfdetaillering meer te benaderen. Daarnaast verzoekt de commissie de roede niet breder dan 30 mm (incl. stopverfdetail) uit te voeren.

Conclusie: De commissie is van mening dat het ontwerp **voldoet** aan de in de welstandsnota genoemde criteria.

Dossiernummer : **2023W2140**
Locatie : **Generaal Foulkesweg 109 in Wageningen**
Omschrijving : Het opknappen en verduurzamen van de monumentale villa
Bijzonderheden : Gemeentelijk monument Beoordeling nr. : 1

De commissie is akkoord met de geplande wijze van isoleren. Met het vervangen van het (isolatie)glas op de begane grond kan de commissie ook instemmen, aangezien daarbij de bestaande situatie vrijwel ongewijzigd blijft.

Wel vindt de commissie het daarbij jammer dat er - vermoedelijk vanuit kostenoverweging - niet wordt teruggegrepen op een waarschijnlijk meer oorspronkelijke situatie. De door de aanvrager bijgevoegde tekeningen van 1956 tonen in de bestaande situatie weliswaar een vrijwel gelijke situatie als de huidige, maar de commissie vermoed dat ook de ramen op de begane grond oorspronkelijk (in de jaren '20) een roedenverdeling zullen hebben gehad, zoals dat op de verdieping nog het geval is. Ook is de commissie minder gecharmeerd van het bestaande en wederom gekozen beglazings-detail met een opliggende glaslat, maar begrijpt dat dit samenhangt met behoud van de huidige ramen in combinatie met HR++ glas.

De commissie is daarnaast akkoord met het plan om de terrasdeuren met zijlichten conform de tekening uit 1956 terug te brengen naar een raampartij en de borstwering in metselwerk te herstellen. Daarbij

wordt aandacht gevraagd voor de juiste keuze van de baksteen en het voegwerk (dezelfde kleur, structuur en samenstelling).

Het voorstel om de draaiende delen in de gevelopeningen een donkergroene kleur te geven wordt vooralsnog niet ondersteunt. Bij de betreffende bouwstijl uit de jaren '20 is dit namelijk niet heel gebruikelijk. Voorbeelden elders tonen vaak lichte kleuren, waarbij kozijnen en ramen in eenzelfde kleur of met een klein verschil in tint geschilderd waren. Maar donkerdere tinten, eveneens voor zowel de kozijnen als de draaiende delen, kwamen ook voor. De commissie ziet graag dat de eventuele wijziging van de bestaande kleur wordt onderbouwd door een historisch kleuronderzoek. Dit onderzoek kan daarbij het best op één of meerdere vensters (kozijn en raam) op de verdieping worden uitgevoerd. Conclusie: De commissie gaat akkoord met de wijze van isoleren, vervangen van de beglazing en wijzigen van één van de gevelopeningen op de begane grond. Voor het wijzigen van het kleurgebruik verlangt zij een onderbouwing middels een kleuronderzoek. Voor het handhaven van de bestaande kleuren (zoals het olijfgroen) is geen vergunning nodig.

Dossiernummer : **2023W2177**
Locatie : **5 Mei Plein 1 in Wageningen**
Omschrijving : Plaatsing airconditioning in grote Capitulatiezaal
Bijzonderheden : Rijksmonument Beoordeling nr. : 1

De commissie begrijpt de wens voor het installeren van de airco-installatie en de bijbehorende roosters in de capitulatiezaal vanuit klimatologisch oogpunt. Echter betreurt zij dat de werkzaamheden reeds en zonder overleg zijn uitgevoerd. Naar idee van de commissie had de plaatsing en uitvoering van de roosters zorgvuldiger gekund, meer passend in het historisch waardevolle interieur. Echter is de huidige situatie voor de commissie niet onacceptabel. Mogelijk zijn de roosters bij de verder geplande werkzaamheden in deze ruimte alsnog beter in te passen.

Conclusie: de commissie accepteert de aangebrachte roosters, maar wil er op wijzen dat toekomstige vergunningsplichtige werkzaamheden vooraf afgestemd dienen te worden middels een omgevingsvergunning.

Dossiernummer : **N.v.t.**
Locatie : **Pabstsendam 2 in Wageningen, havenkantoor**
Omschrijving : Verzoek tot aanwijzing als Gemeentelijk Monument
Bijzonderheden : - Beoordeling nr. : 3

Op verzoek van de ambtelijk adviseur monumenten van de gemeente Wageningen wordt het plan nogmaals aan de commissie voorgelegd. Volgens hem ontbreekt het advies van 6 november 2023 aan inhoudelijk concrete aanknopingspunten waarmee hij het vervolgetraject kan opstarten. Hieronder het aangepaste advies:

Helaas heeft de commissie niet ontvangen waar zij in het vorige advies om heeft verzocht. Vanuit de Richtlijnen bouwhistorisch onderzoek van de RCE en de Welstandsnota kon de commissie echter wel tot een advies komen met betrekking tot het verzoek tot aanwijzing als (gemeentelijk) monument.

Het havenkantoor, gebouwd op de fundamenten van het eerste stoomgemaal van Wageningen, bezit beperkt architectuurhistorische waarde. In de loop der tijd is het pand behoorlijk ingrijpend verbouwd, waardoor de oorspronkelijke situatie aanzienlijk is aangetast. Toch zijn er naar mening van de commissie voldoende punten die voor aanwijzing van dit gebouw pleiten.

Naast een aantal bouw- en architectuurhistorisch interessante elementen, zoals de onderbouw met steunberen, de dakrandafwerking, de belettering en het aangebouwde, nog wel vrij gave transformatorgebouw uit dezelfde bouwfase, scoort het gebouw voornamelijk hoog m.b.t. de volgende 'Algemene historische waarden (gerelateerd aan maatschappelijke ontwikkelingen)':

-
- Belang van het object/complex als uitdrukking van (een) culturele, sociaal-economische en/of geestelijke ontwikkeling(en);
 - Belang van het object/complex als uitdrukking van (een) geografische, landschappelijke en/of bestuurlijke ontwikkeling(en);
 - Belang van het object/complex als uitdrukking van (een) technische en/of typologische ontwikkeling(en).

Daarnaast op enkele punten van 'Ensemblewaarden (samenhang) en stedenbouwkundige waarden' en 'Waarden vanuit de gebruikshistorie (gerelateerd aan het object van onderzoek)':

- Belang van het object/complex wegens de situering, verbonden met de ontwikkeling/uitbreiding van een streek, stad of wijk;
- Belang vanwege een (historische) functie, gebruik of productie in het object/complex.

In de Welstandnota zijn de volgende punten, genoemd onder het kopje 'Welstandniveau bijzonder', relevant:

'Een bouwwerk gesitueerd binnen het met welstandsniveau BIJZONDER aangegeven gebied, alsmede een gemeentelijk of rijksmonument, voldoet aan redelijke eisen van welstand wanneer:

10. Kenmerkende en beeldbepalende onderdelen van de gevels, zoals dakranden, kozijnprofileringen, raamindelingen en glassoorten, de verschijningsvorm op samenhangende wijze ondersteunen;
11. Bij verbouwingen en restauraties de authenticiteit van het bouwwerk wordt gehandhaafd, versterkt of hersteld;
12. Bij verbouwingen en restauraties de samenhang in het gevelbeeld wordt gehandhaafd, versterkt of hersteld;
13. Bij verbouwingen en restauraties die beogen de duurzaamheid van het bouwwerk te vergroten, de voorgestelde zichtbare maatregelen voldoen aan de hiervoor benoemde criteria (1 t/m 12)'.

Deze punten zijn met name van belang wanneer het pand herbestemd en gerestaureerd zal worden.

Daarbij is het te prefereren dat een eerdere fase (zo mogelijk de oorspronkelijke) wordt hersteld. Van de oorspronkelijke situatie is daarvoor voldoende documentatie aanwezig.

De commissie ziet in voorgaande voldoende aanleiding voor een nader onderzoek voor een waardering op bovenstaande punten.

De commissie ziet het havenkantoor (met transformatorhuisje) op de fundamenteën van het eerste stoomgemaal als een bouwwerk met een voor Wageningen belangrijke geschiedenis, alsmede in relatie tot het naastgelegen nieuwere gemaal met een status van rijksmonument. Het pand zal met name voor de toekomst (na restauratie) waardevol blijken voor Wageningen als wezenlijk onderdeel van de haven, die mogelijk ooit een minder industrieel karakter zal krijgen.

Conclusie: De commissie adviseert om nader onderzoek te verrichten naar het havenkantoor (met transformatorhuisje) om tot een meer gedegen advies te kunnen komen met betrekking tot de eventuele aanwijzing als gemeentelijk monument.

Welstandsplannen

Geen plannen.

3.0 DOOR DE SECRETARIS NAMENS DE COMMISSIE BEOORDEELDE PLANNEN

Dossiernummer : **2023VP492**
Locatie : **Bergstraat 2 in Wageningen**
Omschrijving : Het verbouwen en uitbreiden van het pand
Bijzonderheden : - Beoordeling nr. : 3

Naar aanleiding van het eerder verleende advies heeft de architect het ontwerp onder andere op de volgende punten aangepast:

- De voorgevel, achtergevel en het terras zijn haaks op het 'scherm' geplaatst;
- De trap van het terras naar de tuin is buiten het 'scherm' geplaatst;
- Door bovenstaande punten is het 'scherm' kleiner geworden;
- Eenheid in hekwerken.

De commissie is van mening dat de aanpassingen voldoende tegemoet komen aan het eerder verleende advies. Voor de verdere uitwerking adviseert de commissie om de trap van terras naar tuin tóch achter het scherm te plaatsen. Hierdoor wordt het scherm wel iets groter maar de functie van het scherm is om alle bouwdelen daarachter af te schermen. Het beeld op de uitbreiding wordt hierdoor rustiger. Voor de technische uitwerking adviseert de commissie om het scherm uit te zetten op hele felsbanen. De verticale zwarte planken zijn op de 3D-impressies vrij grof. Geadviseerd wordt om dit als open gevelsysteem uit te voeren met zwarte latten van 70 of 90mm breed met een tussenruimte van ca. 8mm. Conclusie: De commissie is van mening dat het voorlopig ontwerp **voldoet** aan de in de welstandsnota genoemde criteria en ziet een verdere uitwerking met vertrouwen tegemoet.

Dossiernummer : **2023VP748**
Locatie : **C.J. Blaauwstraat 17 in Wageningen**
Omschrijving : Het bouwen van een vrijstaande woning
Bijzonderheden : - Beoordeling nr. : 1

Het plan betreft op hoofdlijnen het bouwen van een vrijstaande woning op het terrein waar vroeger de vakgroep Plantenveredeling van de WUR was gehuisvest. Dit terrein is herontwikkeld voor het bouwen van vrijstaande woningen achter het bestaande hoofdgebouw. Het voorliggende ontwerp betreft kavel 24. De woning heeft een rechthoekige plattegrond en een eenvoudige hoofdvorm van één bouwlaag met een zadeldak. Voor wat betreft het kleur- en materiaalgebruik worden de gevels gemetseld met zwarte bakstenen, de kunststof kozijnen en deuren worden antracietgrijs, het overstek en boeiboorden wit en het dak wordt afgedekt met zwarte dakpannen.

Een dergelijk volume is denkbaar maar het ontwerp komt nog niet geheel tegemoet aan het gewenste beeld op deze plek. Het beeldkwaliteitplan vraagt op hoofdlijnen om moderne architectuur waarbij de moderne landelijke woning uitgangspunt is. Dit zien wij nog onvoldoende terug in het ontwerp. De woning is gelegen op een prominente locatie; de kavel betreft een hoeksituatie en vormt de entree van de nieuwe buurtschap. Het ontwerp is te traditioneel van opzet, deze plek verdient een hogere architectonische kwaliteit. In verband hiermee vraagt de commissie aandacht voor het volgende:

- Het beeldkwaliteitplan biedt de keuze voor daken zonder dakoverstek of voor daken met een dakoverstek van minimaal 0,6m (kop- en langsgevel). Het getoonde ontwerp is een soort hybride; de kopgevels hebben wel enig overstek maar de langsgevels niet. In verband hiermee adviseert de commissie om de woning rondom te voorzien van riante overstekken, ook aan beide langsgevels;
- De kleuren en materialen voldoen niet aan het gewenste beeld. Het beeldkwaliteitplan vraagt om gevels uit baksteen (rood/bruin/paarsrood), hout (naturel, zwart gebeitst of vergrijsd), zink, aluminium of doorgetrokken keramische dakpannen. Het dak kan worden afgedekt met keramische pannen (kleur rood/roodbruin, grijs of antraciet), zink, glas en PV-cellen, sedum,

hout of aluminium. De kleuren- en materialen vermelden op tekening en graag aanvullen met referentiebeelden;

- De woning mist de gevraagde verbijzonderingen. Een suggestie is om subtiele verbijzonderingen in het metselwerk aan te brengen of accenten van een ander materiaal. Ook kunnen de dakkapellen meer aansluiten bij een eigentijds karakter. Geadviseerd wordt om de witte overstekken te laten vervallen en het gevelmateriaal op tekening te vermelden;
- Het beeldkwaliteitplan vraagt op hoofdlijnen om moderne architectuur waarbij de moderne landelijke woning uitgangspunt is. Geadviseerd wordt om de referentiebeelden in het beeldkwaliteitplan goed te bestuderen en het ontwerp hierop aan te passen;
- Het inrichtingsplan ontbreekt en dient op tekening te worden verwerkt, rekening houdend met de uitgangspunten van het beeldkwaliteitsplan.

Conclusie: In verband met bovenstaande is de commissie van mening dat het ontwerp nog **niet voldoet** aan het genoemde in het beeldkwaliteitsplan. Er dient nog een ontwerpslag te worden gemaakt.

4.0 NOTULEN VAN DE VORIGE VERGADERING

Het verslag van de vergadering van 6 november 2023 werd akkoord bevonden.

5.0 ALGEMEEN

De volgende vergadering van de Integrale commissie zal worden gehouden op 18 december 2023, de Mandaatcommissie vergadert weer op 4 december 2023.

De Commissie Ruimtelijke Kwaliteit van de Gemeente Wageningen,
Namens deze,

Dhr. J. (Johan) Cornelis, secretaris